UNE ✦ SACRA

Hinduizm

Kena Upaniszada

✦ ✦ ✦

Tradycja wedyjska (anonimowa)

Przekład (wydanie 1)

Informacje

Autor	Tradycja wedyjska (anonimowa)
Data	ok. VI–V w. p.n.e.
Język oryginału	Sanskryt
Wersja	Przekład (wydanie 1)
Przekład	Przekład popularny, na podstawie angielskiej wersji Swamiego Paramanandy
Źródło	Project Gutenberg — The Upanishads
Licencja	CC BY-NC-SA 4.0 · oryginał: Public domain

O tekście:

Kena Upaniṣad rozpoczyna się pytaniem kena, „przez kogo?": przez kogo umysł myśli, przez kogo oczy widzą, przez kogo wypowiadana jest mowa? Odpowiedzią jest Brahman, „oko oka, ucho ucha", którego nie można poznać jako przedmiotu.

Druga część zawiera przypowieść o bogach, którzy po zwycięstwie sądzą, że wygrali o własnych siłach, dopóki Brahman nie ukazuje im się jako tajemnicza istota, a bogini Uma nie wyjawia, kim On jest. Należy do Samawedy (Talawakara Brahmana).

Upaniszady stanowią zwieńczenie Wed — Wedantę — oraz fundament indyjskiej refleksji nad Absolutem (Brahmanem) i duszą (Atmanem).

Kena ukazuje, że Absolut nie jest czymś widzianym ani pomyślanym, lecz tym, co widzenie i myślenie umożliwia.

Uma, „córka Himalajów", która tutaj poucza bogów, pojawia się po raz pierwszy jako bogini utożsamiana później z Parwati, małżonką Śiwy.

Źródło: https://www.gutenberg.org/ebooks/3283

Ten przekład popularny i układ tego pliku należą do Une Sacra, na licencji Creative Commons BY-NC-SA 4.0: można je kopiować i udostępniać z dopiskiem „Une Sacra (unesacra.com)", bez użytku komercyjnego i na tej samej licencji. Tekst oryginalny zachowuje licencję swojego źródła. Warunki korzystania: unesacra.com/#/legal/terms

Wydanie cyfrowe przygotowane 26 listopada 2026 przez Une Sacra, otwartą bibliotekę świętych tekstów. · UneSacra.com

Spis treści

Część 1

Część 2

Część 3

Część 4

CZĘŚĆ I

✦

ॐ Niech moje członki, mowa, prana (siła życiowa), wzrok, słuch, siła i wszystkie zmysły nabiorą wigoru. Wszystko jest Brahmanem (Najwyższym Panem) upaniszad. Obym nigdy nie zaparł się Brahmana. Oby Brahman nigdy nie zaparł się mnie. Niech nie będzie zaparcia się Brahmana. Niech nie będzie oddzielenia od Brahmana. Niech wszystkie cnoty ogłoszone w świętych upaniszadach przejawią się we mnie, oddanym Atmanowi (Wyższej Jaźni). Niech przejawią się we mnie.

1 Przez kogo nakazany i kierowany umysł zmierza ku swoim przedmiotom? Na czyj rozkaz porusza się siła życiowa, pierwsza (przyczyna)? Z czyjej woli ludzie wypowiadają mowę? Jaka moc kieruje okiem i uchem?

2 To jest ucho ucha, umysł umysłu, mowa mowy, życie życia, oko oka. Mędrcy, uwolnieni (od zmysłów i śmiertelnych pragnień), opuściwszy ten świat, stają się nieśmiertelni.

3 Tam nie dociera oko ani mowa, ani umysł. Nie znamy Tego; nie rozumiemy, jak można Tego nauczać. Jest odrębne od znanego i jest także ponad nieznanym. Tak słyszeliśmy od dawnych (nauczycieli), którzy nam o Tym mówili.

4 To, czego mowa nie oświeca, lecz co oświeca mowę: wiedz, że tylko to jest Brahmanem (Najwyższą Istotą), a nie to, co ludzie tu czczą.

5 To, czego nie można pomyśleć umysłem, lecz dzięki czemu, jak mówią, umysł może myśleć: wiedz, że tylko to jest Brahmanem, a nie to, co ludzie tu czczą.

6 To, czego nie widzi oko, lecz dzięki czemu oko może widzieć: wiedz, że tylko to jest Brahmanem, a nie to, co ludzie tu czczą.

7 To, czego nie może usłyszeć ucho, lecz dzięki czemu ucho może słyszeć: wiedz, że tylko to jest Brahmanem, a nie to, co ludzie tu czczą.

8 To, czym nikt nie oddycha oddechem, lecz dzięki czemu oddech jest wdychany: wiedz, że tylko to jest Brahmanem, a nie to, co ludzie tu czczą.

Une Sacra · wydanie 1 · unesacra.com · CC BY-NC-SA 4.0

CZĘŚĆ 2

✦

1 Jeśli myślisz: „Dobrze To znam”, to z pewnością mało znasz Brahmana (Prawdę Absolutną) albo to, w jakiej postaci On (przebywa) w dewach (pomniejszych aspektach Bóstwa). Dlatego sądzę, że to, co uważasz za znane, trzeba jeszcze poszukiwać.

2 Uczeń rzekł: Nie sądzę, że dobrze To znam, ani nie sądzę, że Tego nie znam. Kto spośród nas zna To naprawdę, ten wie, (co znaczy) „znam” i także co znaczy „nie znam Tego”.

3 Kto myśli, że Tego nie zna, ten To zna. Kto myśli, że To zna, ten Tego nie zna. Prawdziwi znawcy sądzą, że nigdy nie mogą Tego poznać (z powodu Jego nieskończoności), a nieświadomi sądzą, że To znają.

4 To (Brahman) jest poznane, gdy jest poznane w każdym stanie świadomości. (Przez takie poznanie) osiąga się nieśmiertelność. Osiągając tę Jaźń, człowiek zyskuje siłę; a przez poznanie Jaźni osiąga się nieśmiertelność.

5 Jeśli ktoś pozna To tutaj, to jest Prawda; jeśli nie pozna Tego tutaj, wielka jest jego strata. Mędrcy, widząc tę samą Jaźń we wszystkich istotach, uwolnieni z tego świata, stają się nieśmiertelni.

Une Sacra · wydanie 1 · unesacra.com · CC BY-NC-SA 4.0

CZĘŚĆ 3

✦

1 Brahman odniósł kiedyś zwycięstwo dla dewów. Dzięki temu zwycięstwu Brahmana dewowie wbili się w dumę. Pomyśleli: „To zwycięstwo jest nasze. Ta chwała jest nasza”.

2 Brahman to dostrzegł i ukazał się przed nimi. Nie wiedzieli, czym jest ta tajemnicza postać.

3 Rzekli do Ognia: „O Dżatawedo (Wszechwiedzący)! Dowiedz się, czym jest ten tajemniczy duch”. On rzekł: „Tak”.

4 Pobiegł ku niemu, a On (Brahman) rzekł do niego: „Kim jesteś?”. „Jestem Agni, jestem Dżataweda” — odpowiedział (bóg Ognia).

5 Brahman zapytał: „Jaka moc w tobie mieszka?”. Agni odpowiedział: „Mogę spalić wszystko, co istnieje na ziemi”.

6 Brahman położył przed nim źdźbło słomy i rzekł: „Spal to”. On (Agni) rzucił się ku niemu z całą szybkością, lecz nie zdołał go spalić. Wrócił więc stamtąd i rzekł (do dewów): „Nie zdołałem dowiedzieć się, czym jest ta wielka tajemnica”.

7 Wtedy rzekli do Waju (boga Powietrza): „Waju! Dowiedz się, czym jest ta tajemnica”. On rzekł: „Tak”.

8 Pobiegł ku niemu, a On (Brahman) rzekł do niego: „Kim jesteś?”. „Jestem Waju, jestem Matariśwan (wędrowiec Niebios)” — rzekł (Waju).

9 Wtedy Brahman rzekł: „Jaka moc jest w tobie?”. Waju odpowiedział: „Mogę zdmuchnąć wszystko, co istnieje na ziemi”.

10 Brahman położył przed nim źdźbło słomy i rzekł: „Zdmuchnij to”. On (Waju) rzucił się ku niemu z całą szybkością, lecz nie zdołał go zdmuchnąć. Wrócił więc stamtąd i rzekł (do dewów): „Nie zdołałem dowiedzieć się, czym jest ta wielka tajemnica”.

11 Wtedy rzekli do Indry: „O Maghawanie (Czcigodny)! Dowiedz się, czym jest ta tajemnica”. On rzekł: „Tak”; i pobiegł ku niemu, lecz ono zniknęło przed nim.

12 Wtedy ujrzał w tej samej przestrzeni pięknie przyozdobioną kobietę, złocistą Umę, córkę Haimawata (Himalajów). Zapytał: „Czym jest ta wielka tajemnica?”.

Une Sacra · wydanie 1 · unesacra.com · CC BY-NC-SA 4.0

CZĘŚĆ 4

✦

1 Ona (Uma) rzekła: „To Brahman. To dzięki zwycięstwu Brahmana jesteście zwycięscy”. Wtedy z jej słów on (Indra) poznał, że to (ta tajemnicza postać) był Brahman.

2 Dlatego ci dewowie — Agni, Waju i Indra — przewyższają innych dewów, bo zbliżyli się bardziej do Brahmana. To oni pierwsi poznali tego ducha jako Brahmana.

3 Dlatego Indra przewyższa wszystkich innych dewów, bo zbliżył się najbardziej do Brahmana i bo pierwszy (przed wszystkimi) poznał tego ducha jako Brahmana.

4 Tak oto nauka o Brahmanie zostaje tu objaśniona w odniesieniu do dewów. On mignął jak błyskawica, ukazał się i zniknął, jak mruga oko.

5 Dalej (nauka) dotyczy adhjatmana (wcielonej Duszy). Umysł zdaje się zbliżać do Niego (Brahmana). Tym umysłem (poszukujący) wciąż na nowo wspomina Brahmana i o Nim myśli.

6 Ten Brahman zwany jest Tadwanam (przedmiotem uwielbienia). Należy Go czcić pod imieniem Tadwanam. Kto tak zna Brahmana, tego kochają wszystkie istoty.

7 Uczeń zapytał: O Mistrzu, naucz mnie upaniszady. (Nauczyciel odpowiedział:) Upaniszada została ci przekazana. Z pewnością przekazaliśmy ci upaniszadę o Brahmanie.

8 Upaniszada opiera się na tapasie (praktyce panowania nad ciałem, umysłem i zmysłami), damie (podporządkowaniu zmysłów), karmie (należytym wypełnianiu nakazanych czynności). Wedy są jej członkami. Prawda jest jej oparciem.

9 Kto zna tę (mądrość upaniszady), oczyszczony z wszelkiego grzechu, umacnia się w błogiej, wiecznej i najwyższej siedzibie Brahmana, w najwyższej siedzibie Brahmana.

Une Sacra · wydanie 1 · unesacra.com · CC BY-NC-SA 4.0